

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT INSTEMMING MET HET
SAMENWERKINGSAKKOORD VAN 17 JUNI 2026 TUSSEN DE FEDERALE
OVERHEID, HET VLAAMSE GEWEST, HET WAALSE GEWEST EN HET
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST BETREFFENDE DE BEVOEGDHEDEN
VAN DE GEWESTEN EN VAN DE FEDERALE OVERHEID INZAKE DE
VERHOOGDE INVESTERINGSAFTREK VOOR ENERGIE- EN MILIEU-
INVESTeringen EN TOT INFORMATIE-UITWISSELING**

Dit voorontwerp van decreet houdt de instemming in met het samenwerkingsakkoord van 17 juni 2026 tussen de Federale Overheid, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de bevoegdheden van de gewesten en van de Federale Overheid inzake de verhoogde investeringsaftrek voor energie- en milieu-investeringen en tot informatie-uitwisseling.

Dit samenwerkingsakkoord heeft tot doel uitvoering te geven aan de wet van 12 mei 2024 houdende diverse bepalingen werd het systeem van de investeringsaftrek uit artikel 68 e.v. WIB 92 (Wetboek op de Inkomstenbelastingen).

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

Dit voorontwerp van instemmingsdecreet strekt ertoe de instemming te verlenen met het samenwerkingsakkoord van 17 juni 2026 tussen de Federale Overheid, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de bevoegdheden van de gewesten en van de Federale Overheid inzake de verhoogde investeringsaftrek voor energie- en milieu-investeringen en tot informatie-uitwisseling.

Het samenwerkingsakkoord beoogt een omzetting van artikel 69/3, §3, tweede lid WIB 92 dat de attesteringsbevoegdheid van de gewesten regelt. Dit artikel werd op deze manier geschreven tevens op advies van de Raad van State op het wetsontwerp van 29 februari 2024, dat verwees naar de Bijzondere Wet op de Hervorming der Instellingen van 1980 om een samenwerkingsakkoord de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten af te sluiten ten einde daarover de gezamenlijke uitoefening van verschillende bevoegdheden te regelen. In het samenwerkingsakkoord worden de taakstelling van en overlegmodaliteiten tussen de overheden uitgeklaard. Tevens worden afspraken gemaakt over de vervolgacties.

A. Situering

1. De federale overheid kent via de fiscale wetgeving een verhoogde milieu- en energie-investeringsaftrek toe aan ondernemingen die investeren in technologieën of maatregelen die bijdragen aan een duurzamer energie- en milieubeleid. De beoordeling van dergelijke investeringen vereist echter een inhoudelijke expertise die binnen de gewesten is verankerd, gelet op hun bevoegdheden inzake energie, klimaat en leefmilieu.

Om die reden werd tussen de Federale Staat en de gewesten een samenwerkingsakkoord gesloten dat de taakverdeling, de beoordelingsprocedures, de gegevensuitwisseling en de rapportageverplichtingen vastlegt met betrekking tot de milieu- en energie-investeringsaftrek. Het akkoord beoogt een uniforme, transparante en efficiënte uitvoering van deze fiscale stimulans, met respect voor de bevoegdheidsverdeling.

Binnen het Vlaams Gewest zijn het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) en het Departement Omgeving de aangewezen instanties om de inhoudelijke beoordeling van de aanvragen op te nemen. Het samenwerkingsakkoord formaliseert hun rol in het federale fiscale kader en zorgt voor een gestructureerde interfederale samenwerking.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet situeert zich in dat kader en beoogt de formele instemming van het Vlaams Gewest met het samenwerkingsakkoord, zodat de afspraken rechtsgeldig kunnen worden uitgevoerd binnen de Vlaamse rechtsorde.

B. Inhoud

Probleemstelling

Bij de wet van 12 mei 2024 houdende diverse fiscale bepalingen werd het systeem van de investeringsaftrek uit artikel 68 e.v. WIB 92 grondig hervormd. In eerste instantie werden de tarieven gewijzigd en het groene karakter van de activa zeer sterk benadrukt door voor milieuvriendelijke en uitstootvrije technologieën een hoger tarief te voorzien.

Van de gelegenheid werd ook gebruik gemaakt om de in voege zijnde procedure te verduidelijken, te verbeteren en de rechtszekerheid te verhogen.

Onder het oude stelsel van investeringsaftrek voor rationeel energieverbruik (oud artikel 69, §1, eerste lid, 2°, c) WIB 92), werd altijd een attestatie gevraagd aan de bevoegde gewestelijke minister, voor de windmolenparken op de Noordzee was de Federale minister van Energie bevoegd. Dit systeem is reeds in voege van voor het Sint-Michielsakkoord van 1992.

Deze procedure, hoe nauwgezet ze ook gevoerd werd, verliep versnipperd over de verschillende overheden en zorgde voor veel vragen, zowel beleidsmatig, administratief als voor de belastingplichtige. Bovendien vraagt zowel het artikel 92bis van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en artikel 1bis van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten voor dergelijke samenwerking een samenwerkingsakkoord, dat er toen nog niet was.

Daarnaast werd de verhoogde thematische investeringsaftrek voor milieuvriendelijke investeringen aan het systeem toegevoegd.

Bijgevolg, zowel vanuit feitelijk als juridisch oogpunt, is een samenwerkingsakkoord op het vlak van investeringsaftrek een noodzaak en werden dan ook onderhandelingen aangevat tussen de gewestregeringen en de federale overheid onder coördinatie van die laatste.

Doelstelling

Het ontwerpdecreet heeft tot doel:

- De instemming van het Vlaamse Gewest met het samenwerkingsakkoord te formaliseren;
- De uitvoering van de afspraken mogelijk te maken binnen de Vlaamse rechtsorde;
- Rechtszekerheid te creëren voor de belastingplichtigen die aanspraak willen maken op de verhoogde energie- en milieu-investeringsaftrek.

Impactanalyse

A. Budgettaire impact voor de Vlaamse overheid

De federale investeringsaftrek wordt gefinancierd door de federale regering.

Mede gezien in het samenwerkingsakkoord is voorzien dat er op nationaal niveau een investeringsloket wordt ontwikkeld, blijven de kosten die de verhoogde aftrek voor de Vlaamse overheid meebrengen (bv. ontwikkelen en updaten van een tijdelijk indienings- en verwerkingssysteem, ontwerp van interpretatienota's, ...) beperkt en worden opgevangen binnen de huidige budgetten van de Vlaamse overheid.

Het VEKA werkt al 15 jaar met een bestaand dossierbehandelingssysteem voor de verwerking van de aanvragen voor de huidige attesten op basis van de bestaande energie-investeringslijst. Dergelijke systemen vragen een continu onderhoud en update. De fiscale hervorming vraagt eveneens een aanpassing van deze systemen, weliswaar iets grondiger dan anders. De ontwikkelingskosten van de nodige IT-systemen zijn in de eerste plaats voorzien in de meerjarenbegroting van het VEKA.

Het Departement Omgeving zet een tijdelijk indienings- en verwerkingssysteem op. Dit gebeurt binnen het bestaande budgettaire kader voor digitalisering. Hierbij wordt ingezet op inhoudelijke afstemming van de aanvraagformulieren met de aanvraagformulieren van VEKA, automatische validatie voorafgaand aan de indiening van de aanvragen waar mogelijk, efficiëntie, eenvoud en het gebruik van AI bij de manuele verwerking van de aanvragen.

Daardoor heeft het voorstel van beslissing geen bijkomstige weerslag op de budgetten voor de Vlaamse overheid. Dit wordt bevestigd door het advies van de Inspectie van Financiën van 10 februari 2026.

B. ESR-Toets

Niet van toepassing.

C. Impact op het personeel van de Vlaamse overheid

De impact van deze nieuwe regelgeving op het personeel van de Vlaamse overheid is op heden moeilijk in te schatten omdat de nieuwe investeringslijsten in die mate gewijzigd zijn, dat een raming van het aantal dossiers (en dus de personeelsinzet) momenteel niet te voorspellen is. Dit is zeker het geval voor de milieu-investeringsaftrek, die volledig nieuw is. Alleszins is het de bedoeling om de IT-toepassingen van de dossierbehandeling sterk te automatiseren en het beoordelingsproces zo op te zetten dat met behulp van AI de personeelsinzet zo veel als mogelijk kan beperkt worden, en in alle geval beperkt blijft tot het huidige personeelsbestand.

Er wordt op dit moment van uitgegaan dat de personeelsvraag die dit voorstel meebrengt betreffende de energie-investeringsaftrek en de milieu-investeringsaftrek, wordt opgevangen (door verschuiving) binnen het huidige personeelsbestand van de Vlaamse overheid.

- De energie-investeringsaftrek loopt al enkele tientallen jaren. Momenteel is bij VEKA (die de taken omtrent deze aftrek binnen de Vlaamse overheid momenteel uitvoert) 2,1 VTE (waarvan 1,1 VTE huidige capaciteit + 1 aanwerving) voorzien. VEKA behandelt jaarlijks gemiddeld 2000 dossiers. Ervan uitgaande dat het aantal dossiers niet gevoelig stijgt, is er geen bijkomend personeel nodig bij het VEKA.
- De milieu-investeringsaftrek daarentegen is een nieuwe toevoeging aan de wetgeving over de investeringsaftrek. Hiervoor moet binnen het beleidsdomein Omgeving personeel vrijgemaakt worden. Het Departement Omgeving voorziet 3 VTE om de milieu- (en energie-) investeringsaftrek te coördineren, de aanvraagprocedure op te starten, verbetervoorstellen te doen en dossiers te behandelen. Deze 3 VTE's zouden het Departement Omgeving in staat moeten stellen 3000 dossiers op jaarbasis te behandelen. VEKA heeft op dit moment geen marge om deze nieuwe taak structureel op te vangen binnen het huidig personeelskader, en zal de personeelsimpact in kaart brengen in het kader van het actieplan Handhaving en Operationele processen.

Voor de energie- en milieu-investeringsaftrek tezamen gaat het dus momenteel om 5,1 VTE binnen de Vlaamse overheid. Dit aantal kan evolueren aangezien de werklast sterk afhangt van het aantal attestaanvragen dat ingediend wordt. Deze personeelsinschatting werd zorgvuldig en met focus op efficiëntie gedaan. Meerdere passages werden op vraag van het Vlaams Gewest opgenomen in het samenwerkingsakkoord om de administratieve werklast zo minimaal maar toch effectief mogelijk te houden, onder meer door het opzetten van een (digitaal) investeringsloket. Er werd ook in het wetgevend samenwerkingsakkoord opgenomen dat dit doorheen de tijd zal gemonitord worden.

Bij de ontwikkeling van het federale loket zal Vlaanderen evenwicht nastreven tussen beperken van administratieve lasten bij bedrijven en overheid en een gepaste controle op de uitreiking van de attesteringen.

D. Impact op de lokale en provinciale besturen

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale of provinciale besturen.

Implementatie

De uitvoering van het samenwerkingsakkoord wordt binnen het Vlaams Gewest verzekerd door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) en het Departement Omgeving, elk binnen hun respectieve bevoegdheidsdomeinen.

Het VEKA staat in voor de taken die voortvloeien uit het akkoord met betrekking tot de energie-investeringsaftrek en de categorie "broeikasgasemissies verminderen" binnen de milieu-investeringsaftrek. Het Departement Omgeving neemt de uitvoering op zich voor de overige onderdelen van de milieu-investeringsaftrek. Het Departement Omgeving richt een interne werkgroep op om de vereiste expertise binnen het beleidsdomein Omgeving te bundelen voor de uitvoering van de milieu-investeringsaftrek. Daarnaast fungeert het Departement Omgeving als coördinerende entiteit voor de Vlaamse implementatie.

De bepalingen van het samenwerkingsakkoord treden in werking op het moment van publicatie. Aanvragen voor attesteringen of investeringscertificaten die werden ingediend tussen 1 januari 2025 en 6 maanden volgend op de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de bekrachtiging door de parlementen van dit samenwerkingsakkoord, worden geacht tijdig te zijn in de zin van artikel 69/3 WIB 92 en 49 KB/WIB 92 en het wetgevend samenwerkingsakkoord. In afwachting van de inwerkingtreding bereiden zowel het VEKA als het Departement Omgeving zich voor op het ontvangen en verwerken van aanvragen, zodat een vlotte operationele start kan worden gegarandeerd.

Om de werklast draaglijk te houden en van dichtbij te monitoren, wordt in onderling overleg en onder coördinatie van de Federale Overheid een serviceniveau-overeenkomst in een uitvoerend samenwerkingsakkoord opgemaakt waarbij een inschatting van het aantal nodige medewerkers wordt gemaakt om de taken die volgen uit dit samenwerkingsakkoord en de uitvoerende samenwerkingsakkoorden goed te kunnen volgen.

C. Totstandkomingsprocedure

Vorige beslissingen en adviezen:

De Inspectie van Financiën gaf advies op 10 februari 2026. (cf. gunstig advies IF. KS/2026000497)

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn verleende het begrotingsakkoord op 5 maart 2026. (2026000497)

De Vlaamse Regering keurde op 6 maart 2026 principieel de teksten van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Overheid, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest goed, en gelastte de minister-president van de Vlaamse Regering, de Vlaamse minister, bevoegd voor de economie, voor de innovatie en voor het wetenschappelijk onderzoek, de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie en voor het klimaat, en de Vlaamse minister, bevoegd voor de omgeving en de natuur, ermee de voornoemde ontwerpen van samenwerkingsakkoord, in naam van het Vlaamse Gewest, na het Overlegcomité te ondertekenen. (Agendapunt 9, VR 2026 0603 DOC.0190)

Het Overlegcomité ondertekende de teksten van het samenwerkingsakkoord op 17 juni 2026.

D. Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest

Het samenwerkingsakkoord zet nauwgezet uiteen welke taken uitgeoefend worden door de federale overheid (artikel 3) en welke taken door de Gewesten (artikel 4). De algehele geest van de regeling is dat de Federale overheid de fiscale expertise voor zich neemt, net zoals het uiteenzetten van het reglementair kader, en de Gewesten zich toeleegen op het technische aspect.

Voor de investeringsaftrek, heeft de federale overheid immers nood aan de technische expertise van de gewestelijke milieu- en energiebeleidsentiteiten. Na de staatshervormingen ligt het zwaartepunt voor dat beleid bij de Gewesten. De federale overheid blijft evenwel bij uitstek bevoegd voor alles wat fiscaliteit en bedrijfsboekhouding betreft.

Door op deze manier te werken, ontstaat er een permanente dialoog tussen de technische expertise van de gewestelijke ambtenaren, en de fiscale expertise van de federale ambtenaren. Dit zal versterkend werken om efficiënt fiscaal stimuleringsbeleid te voeren voor groene technologieën.

Hieronder worden apart de bevoegdheden van de federale overheid en de Gewesten behandeld.

a) De bevoegdheden van de federale overheid

De bevoegdheden van de federale overheid in het kader van dit samenwerkingsakkoord worden opgesomd in artikel 3.

De federale overheid staat vooreerst in voor het opmaken en actualiseren van de investeringslijsten, met bijhorende interpretatienota's, waarbij technieken geëvalueerd en van de lijst geschrapt kunnen worden, en nieuwe, veelbelovende technieken eraan toegevoegd kunnen worden. Hierbij worden de Gewesten betrokken zoals beschreven in artikel 69/1 WIB 92. Dit geldt ook voor het opmaken en actualiseren van de klimaat- en milieu-uitsluitingslijst bedoeld in artikel 2, 7°, waarbij de Gewesten betrokken worden zoals beschreven in artikel 75,7° WIB 92.

Er werd ook overeengekomen dat de Federale overheid instaat voor de opmaak van de modelbrieven, die de attesterende overheden gebruiken voor de

correspondentie met de belastingplichtigen. Uiteraard worden de Gewesten betrokken in het proces, het zijn immers de Gewesten die de modellen moeten gebruiken.

Daarnaast wordt ook het engagement aangegaan om een FAQ op te maken, bij te houden en beschikbaar te maken. De gewestelijke administraties zullen hier ook worden bij betrokken.

Voor het overige benadrukt de Federale overheid ook zijn wettelijke engagementen uit het WIB 92, zoals het controleren van de motiveringsplicht en het naleven van de fiscale voorwaarden.

Het spreekt uiteraard voor zich dat de fiscale administratie instaat voor de fiscale controles van de aangiftes. Er stellen zich echter nog vragen over de controle achteraf op de technologie in de gerealiseerde investeringen. Hiervoor zal een controlesysteem moeten uitgedacht worden waarvoor de technische expertise van de Gewesten nodig zal zijn. De federale overheid neemt voor deze uitwerking een coördinerende rol op om later een juiste taakverdeling hierover uit te werken. Het vaststellen van het controlesysteem dient desalniettemin de werklast die het zal brengen op de betrokken diensten mee in overweging te nemen.

b) De bevoegdheden van de Gewesten

De bevoegdheden van de Gewesten in het kader van dit samenwerkingsakkoord worden opgesomd in artikel 4. De filosofie is dat de taken van de Gewesten tot een minimum worden beperkt, waarbij de nadruk wordt gelegd op de technologische expertise voor de beoordeling van de investeringen, hetgeen de federale overheid ontbeert. Daarnaast staat het betrokken gewest ook in voor de beoordeling of ze het technologisch onderzoek kunnen doen, met nadruk op tijdigheid en volledigheid van dossier.

Het ligt voor de hand dat de Gewesten ook instaan voor de beslissing over de ontvankelijkheid (dat wil zeggen, de juiste bevoegdheidsaanknoping, de ontvankelijkheid en de volledigheid) van de dossiers die zij ontvangen omdat dat de globale efficiëntie van de behandeling van de aanvragen maximaliseert.

De belangrijkste bevoegdheden die hieruit volgen zijn de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de aanvragen voor attesten en investeringscertificaten onderzoeken en de noodzakelijke documenten die de beslissing over dit onderzoek motiveren overmaken aan de belastingplichtige, die het dan kan gebruiken om zijn investeringsaftrek aan te vragen bij zijn aangifte.

Met de controle van ontvankelijkheid wordt eenvoudigweg bedoeld nagaan dat de aangeschreven overheid bevoegd is en dat alle noodzakelijke stukken bij de aanvraag gevoegd zijn, het formulier volledig werd ingevuld en de aanvraag tijdig werd ingediend volgens het bepaalde onder de titel procedure van de uitvoerende samenwerkingsakkoorden.

De bedoeling is dat veel taken worden overgenomen door de software van het investeringsloket (zie verder). Met 'grotendeels' wordt bedoeld dat de ambtenaar nog steeds de onontvankelijkheidsverklaring, al dan niet digitaal, moet

ondertekenen. De definitieve onontvankelijkheid kan immers niet worden bekrachtigd door software, gelet op de openbare beginselen van behoorlijk bestuur.

In heel dit proces, zal de federale overheid waar nodig het gewest bijstaan met advies over de procedure. De Federale overheid verzorgt hiervoor de nodige contactpunten die ze deelt met alle entiteiten om deze overdrachten efficiënt te laten gebeuren.

Verdere afspraken worden gemaakt in uitvoerende samenwerkingsakkoorden.

c) Betreffende de materiële bevoegdheid van de attestering

Een belangrijk punt van het samenwerkingsakkoord is dat het aanwijst bij welke minister de attesteringsaanvraag moet gebeuren. Dit is wat artikel 69/3, §3, laatste lid WIB 92 vraagt.

Meer bepaald duidt dit samenwerkingsakkoord de territoriale bevoegdheid aan (ratione loci) en de materiële bevoegdheid (ratione materiae) die de bevoegde minister aanduidt.

Het evenwicht dat hier gezocht wordt is deze tussen de rechtszekerheid van de belastingplichtige, dat hij weet bij wie hij terecht moet, en het respect voor de werking van de gewestelijke overheden.

Ratione Loci

Het bevoegde gewest voor de beoordeling van de aanvragen voor het attest of het investeringscertificaat is het gewest waar het actief zich bevindt of waar de investering zal gebeuren.

Het grondgebied van het gewest waar het actief wordt gerealiseerd, is doorslaggevend. Een investering op een bedrijfsterrein in Sint-Truiden, Leuven of Deinze zal onder de bevoegdheid vallen van het Vlaams gewest, terwijl een investering in Luik, Aubel of Herbeumont onder de bevoegdheid zal vallen van het Waals Gewest.

Het probleem stelt zich als het zou gaan over immaterieel vast actief. Die hebben immers geen fysieke locatie. In dat geval heeft de belastingplichtige de keuze waar hij zijn aanvraag indient, op voorwaarde dat hij een vestigingseenheid heeft in het gekozen gewest.

Ratione Materiae

De materiële bevoegdheid is een belangrijk punt in het samenwerkingsakkoord. Er werd initieel geoordeeld om de bevoegdheid van de minister te laten bepalen op basis van het thematische karakter van het investeringsproject in het licht van de van kracht zijnde investeringslijst. Zo zou de energiminister bevoegd zijn voor de energielijst en de milieuminister voor de milieulijst. Aldus kunnen afhankelijk van de noodzakelijke technische vereisten de beoordeling van de investeringen variëren tussen de ministers en administraties.

Om deze reden werd een compromis gezocht tussen deze twee belangen.

Het Gewest kiest zelf welke minister attesteringsbevoegd is voor welke investering. Om de rechtszekerheid voor de belastingplichtige te waarborgen wordt evenwel voorgesteld dat de Gewesten in het Belgisch Staatsblad de voor hen voorgestelde attesteringsbevoegdheid publiceren.

Bij gebreke aan een dergelijk gepubliceerd bericht, zal de in het samenwerkingsakkoord voorgestelde bevoegdheidsverdeling gelden als een bron van suppletief recht.

II. Toelichting bij de artikelen

Het decreet bevat twee artikelen: één artikel dat aangeeft dat het om een gewestgelegenheid gaat, en een tweede artikel dat de instemming verleent, met bijlage waarin de tekst van het samenwerkingsakkoord integraal is opgenomen.

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

Hans BONTE

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS